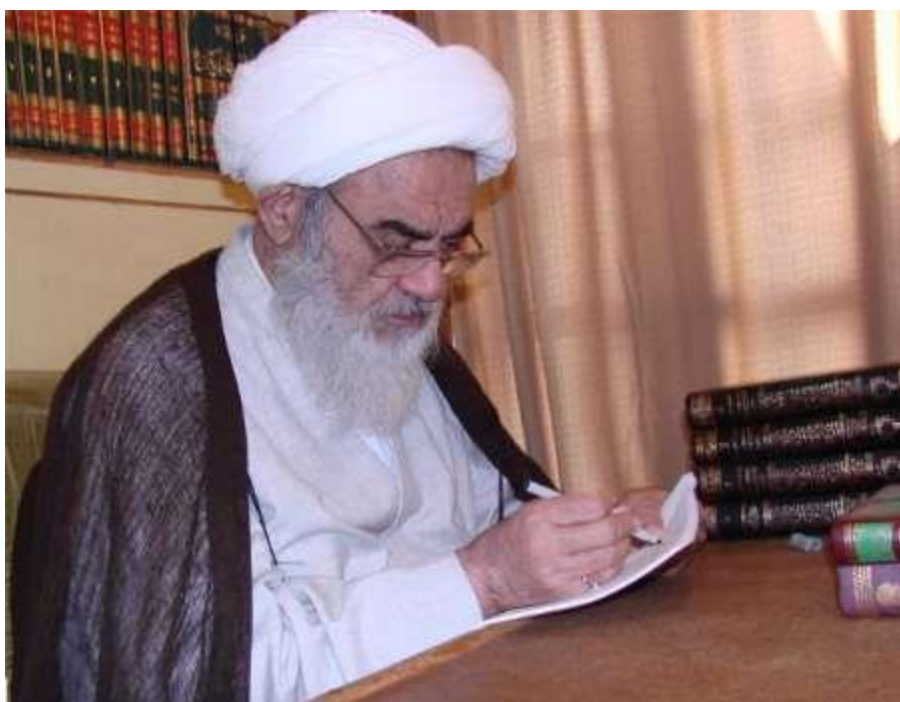

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس اخلاق

موضوع: اخلاق از نظر قرآن و روایات

حضرت آیت الله مظاهری دامت برکاته
جلسه بیستم - عنوان درس: توسّل

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ اشْرَفِ بَرِيَّتِهِ أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ سَيِّمًا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

شهادت پرافتخار مولی الموحدين
مولی امیرالمؤمنین
علی «سلام الله علیه» را به همه
شما تسلیت می گویم و از طرف

همه شما این مصیبت بزرگ را به ساحت مقدس حضرت ولی عصر «ارواحنا فداه» تسلیت می گویم، و از طرف همه شما از حضرت زهرا «سلام الله علیها» که صاحب عزا هستند، می خواهیم که نظر لطفی به جلسه عنایت کنند و انشاء الله با دعای مستجاب شده و با لطف حضرت زهرا «سلام الله علیها» از جلسه بیرون رویم.

در جلسه قبل عرض کردم که بحث این سه شب، یک شبیش برای توبه است. آنچه تا نباشد، نمی شود کاری کردی. یک شب برای توسل به اهل بیت و مخصوصاً حضرت ولی عصر «ارواحنا فداه» که تا نباشد، کاری نمی شود کرد. شب بیست و سوم هم که به احتمال قوی شب قدر است، برای دعا و راز و نیاز با خدا.

در شب نوزدهم مقداری راجع به توبه و انابه صحبت کردم و گفتم استجابت دعا متوقف بر توبه است. بیرون آمدن از زیر پرچم شیطان و هوی و هوس و رفتن زیر پرچم خدا. کاری کنیم که خدا ما را ببخشد. گناه هرچه بزرگ و گناه هرچه فراوان باشد، پروردگار عالم آن گناه را می‌آمرزد. اگر کسی بخواهد جداً زیر پرچم خدا رود، معنا ندارد که خدا او را قبول نکند و اگر شب نوزدهم رفته باشید زیر پرچم خدا و از شیطان و هوی و هوس بریده باشید، قطعاً مورد لطف خدا و مورد لطف امام زمان خواهید بود. لذا با این توجه وارد بحث توسل می‌شوم که به همه و مخصوصاً جوان‌ها بگویم اگر از زیر پرچم هوی و هوس و شیطان درون و شیطان برون، بیرون بیایید، و زیر پرچم خدا بروید، قرآن می‌فرماید که دنیایت را اصلاح می‌کنم و آخرت را اصلاح می‌کنم و گره‌هایت را باز می‌کنم و حوائجت را عنایت می‌کنم و همه گرفتاری‌هایت را اصلاح می‌کنم:

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ [۱]

اما این توبه متوقف بر توسل است. توسل به کسانی که واسطه فیض این عالمند. از باب مثال، کارخانه برق می‌دهد و چراغ‌های اینجا برق را می‌گیرد، اما واسطه می‌خواهد و واسطه‌اش سیم‌هایی است که اینجا را به کارخانه متصل می‌کند. از نظر شیعه، اهل بیت یعنی چهارده معصوم، واسطه فیض این عالمند. در قرآن می‌خوانیم واسطه فیض این عالمند، در روایات نیز می‌خوانیم واسطه فیض این عالمند. در زیارت جامع که به قول امام زمان زیارت خوبی است. وقتی علامه مجلسی این زیارت را در مقابل ایشان خواندند، ایشان فرمودند «نعمه الزیارة»؛ [۲] همه اسرار شیعه در این زیارت است. در اواخر آن می‌فرماید:

بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَ بِكُمْ يَخْتِمُ وَ بِكُمْ يُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَ بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَ بِكُمْ يُنْقِصُ الْهَمَّ وَ يَكْشِفُ الضَّرَّ [۳]

یعنی ای چهارده معصوم و مخصوصاً در زمان ما، ای امام زمان! اگر این عالم پابرجاست، به واسطه شماست، اگر فیض و رحمتی از طرف خدا به موجودات برسد، به واسطه شماست و اگر هم غم و غصه‌ای زایل شود و گرفتاری رفع شود، به واسطه شماست. قرآن می‌فرماید قافله سالار این عالم وجود، ائمه طاهرين هستند:

وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا [۴]

در روایات ما و در قرآن شریف و از نظر عقلی و فلسفه صدرالمتألهین، این واسطه فیض یک امر مسلمی است. از همه اینها که بگذریم، توجه به این مطلب هست. این مفاتیح محدث قمی کارخانه آدم سازی است و بیش از صدها دعا در متن و حاشیه دارد. بعضی از این دعاها مثل ابوحمره ثمالی خیلی مفصل است و بعضی از این دعاها یک سطر و مختصر است؛ اما در همه این دعاها توسل هست. یعنی در همه این دعاها که از ائمه طاهرين صادر شده، برای خودشان که می‌خواندند و برای ما که می‌خوانیم، توسل دارد. نمی‌توانید در مفاتیح یک دعا پیدا کنید که یا اول یا وسط آن یا آخرش توسل به اهل بیت نباشد.

راوی می‌گوید پیغمبر اکرم از اول شب تا به صبح دعا می‌کردند و نماز می‌خواندند و وقتی از نماز فارغ می‌شدند، می‌گفتند خدایا به حق علی «سلام الله علیه» نظر لطفی کن. راجع به امیرالمؤمنین می‌گوید از اول شب تا به صبح نماز می‌خواندند و دعا می‌کردند اما بعد از هر دعا و نمازی می‌گفتند به حق پیغمبر اکرم، نظر لطفی کن. [۵] این روش برای چهارده معصوم است که ما باید در دعاها و توبه‌مان توسل داشته باشیم. اگر می‌خواهیم توبه کنیم، باید امام زمان را پیش

خدا ببریم. در محضر مقدس امام زمان گناه کردیم و باید امام زمان را پیش خدا ببریم تا خدا گناه ما را بیامرزد.

قرآن در این باره می‌فرماید:

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا [۶]»

یا رسول الله اگر گناهکار بخواند توبه کند و پیش تو بیاید و جداً توبه کند و از زیر پرچم شیطان، زیر پرچم من بیاید، تو باید برای او استغفار کنی. یعنی باید واسطه فیض بین من و این بنده باشی تا توبه او را قبول کنم.

من از همه و مخصوصاً جوان‌ها تقاضا دارم که این آیه در نظرتان باشد، حتی در یک گناه جزئی و حتی در یک حاجت جزئی، نمک آشتان را هم از خدا بخوانید.

قرآن راجع به رسول الله دارد در زمان رسول الله و خواه ناخواه وقتی رسول الله نباشد، حضرت علی و وقتی نباشد، امام حسن و امام حسین و وقتی نباشند، قطب عالم امکان یعنی امام زمان .

در وقتی که جداً می‌خواهید توبه کنید، این آیه را بخوانید که خدا می‌گوید اگر می‌خواهی توبه کنی باید واسطه فیض، آمین آن را بگویی و واسطه فیض باید قبول کند:

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا راجع به دعا نیز چنین است. قرآن دستور می‌دهد: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ [۷]

ای آدم‌های با تقوا که همه چیز را از خدا می‌خواهید، ای افرادی که گرفتارید و در خانه خدا می‌روید، باید وسیله ببرید. پیامبر اکرم «صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم» می‌فرمایند: تَحْنُ الْوَسِيلَةُ إِلَى اللَّهِ [۸]

آن وسیله در قرآن ما هستیم که قرآن می‌گوید اگر می‌خواهید دعا کنید باید وسیله باشد. باید بگویید خدایا به حق محمد و آل محمد، باید اول بگویند آقا امام زمان در محضر مقدس تو گناه کردم و می‌خواهم خدا این گناه را بیامرزد، پس تو واسطه شو. باید بگویند آقا گرفتارم و حاجات بزرگ دارم و به دست توست و تو وسیله هستی، از خدا بخوان این گرفتاری من رفع شود.

در آیه دیگر می‌فرماید:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا [۹]»

پروردگار عالم اسماء مقدسی دارد، در وقت دعا متوسل به این اسماء مقدس شوید. امام باقر «سلام‌الله‌علیه» می‌فرماید: تَحْنُ وَاللَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى [۱۰]»

آن اسماء حسنا ما هستیم. یعنی دعا منهای توسل، مستجاب نمی‌شود و توبه منهای توسل قبول نمی‌شود. اگر ما جداً بخوایم توبه کنیم، اگر گرفتاریم و جدی بخوایم خدا اصلاح کند،

واسطه فیض فعلاً امام زمان است. باید قبل دعا و بعد دعا توسل به ایشان داشته باشیم. در وقتی که می‌خواهیم دعا کنیم قبل از آن و در وسط دعا توجه داشته باشیم که دست امام زمان است و خدا ایشان را واسطه فیض قرار داده است. در آخر کار هم باز بگوییم خدایا واسطه فیضت امام زمان است، پس به حق امام زمان این حاجت مرا مستجاب کن، گره این گرفتاری مرا باز کن؛ لذا توجه به این مطلب در زندگی شما باشد. همینطور که شب نوزدهم راجع به توبه صحبت می‌کردم. گناه و عدم توبه مانع است و تا توبه نباشد و مانع را رفع نکنید، خدا نظر لطف نمی‌کند. باید اول مانع رفع شود و توبه جدی باشد و معنای توبه جدی فقط این نیست که «یک یا الله» بگویید، بلکه باید عوض شوید. از زیر پرچم شیطان و هوی و هوس، زیر پرچم خدا بروید.

جوان‌ها! شب نوزدهم می‌گفتم فاصله بین ما و خدا خیلی کم است، یک قدم است. یک بریدن و یک وصل شدن. پا گذاشتن روی نفس اماره و زدن در دهان شیطان، قدم است و قدم بعدی زیر پرچم خدا و عنایت خداست. دعا نیز چنین است. در قرآن بیش از صد آیه از انبیاء نقل می‌کند که انبیاء به قومشان می‌گویند به ما بگروید و از زیر پرچم شیطان، زیر پرچم خدا بیایید تا «يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا»؛ آنگاه نعمت مثل باران برایتان می‌بارد. لذا اگر بخواهیم امشب به جایی برسیم، یک: با توبه و دو: با توسل. این توسل‌ها خیلی کار می‌کند، اگر جداً توسل باشد.

مرحوم علامه امینی، صاحب الغدير، یک عمر برای تشیع کار کرده است و قضیه عجیبی نقل می‌کند. می‌گوید وقتی جلد ششم کتاب الغدير منتشر شد، یک استاد دانشگاه در الازهر مصر، نامه‌ای برای من نوشت. این استاد دانشگاه شاعر بود. قطعه شعر پرمحتوایی هم برای من گفت. من جواب نامه او را دادم و گفتم از شما تشکر می‌کنم. اما شما اگر می‌خواهید شعر بگویید باید برای امیرالمؤمنین «سلام‌الله‌علیه» بگویید. می‌گوید طولی نکشید که یک قطعه شعر پرمحتوایی در وصف امیرالمؤمنین علی «سلام‌الله‌علیه» نوشت و به من گفت از شما تقاضا دارم این اشعار را در مقابل قبر امیرالمؤمنین از طرف من بخوان. بعد گفت من یک اولاد دختر دارم و این هم فلج است. از مولا امیرالمؤمنین بخواه که این دختر فلج من شفا پیدا کند. این دختر دم مرگ است و اولاد دیگری هم ندارم. می‌گوید من اشعار را آوردم در مقابل قبر امیرالمؤمنین و اشعار را به زبان این استاد دانشگاه که خیلی پرمحتوا بود، برای امیرالمؤمنین خواندم. بعد هم گفتم آقا! این یک دختر فلج دارد و شفا می‌خواهد. می‌گوید به خانه آمدم و این مرد به من تلفن کرد و گفت بچه ام خوب شده و الان نشسته در مقابل من و غذا می‌خورد. با یک نگاه امیرالمؤمنین بچه فلج شفا یافت.

ما باید توسل‌هایمان را زیاد کنیم. جداً اول بدانیم واسطه فیض هستند. اول بدانیم که تا آنها نخواهند، نمی‌شود. به قول قرآن «مَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ»؛ [۱۱] تا نخواهند، نمی‌شود. چنان‌که خدا هم تا نخواهد، نمی‌شود. خدا می‌خواهد به واسطه امام زمان و به واسطه یکی از این چهارده معصوم باشد؛ به راستی اگر رابطه وصل شود. مثل اینکه الان رابطه اینجا با کارخانه وصل است و اینجا روشن است. اگر یک لحظه نازی کند، اینجا تاریک می‌شود. اگر بتوانید رابطه را با خدا وصل کنید به توسط امام زمان، همین اشعار استاد دانشگاه و شفای دختر فلجش می‌شود.

ما، مخصوصاً جوان‌ها، باید این توسل را فراموش نکنیم. این توسل باید در زندگی ما باشد و تا نباشد، فایده ندارد. تا توبه نباشد، زمینه برای استجابت دعا پیدا نمی‌شود. همان توبه، توسل می‌خواهد. وقتی توبه پیدا شد، انسان باور کند که حضرت زهرا نظر لطفی به این جلسه کند. همه کارها درست می‌شود اگر آقا امام زمان نظر لطفی و عنایتی به جلسه کنند.

آیا شود که گوشه چشمی به ما کنند؟

آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند

نمی‌دانم کسی هست در جلسه ما که امشب امام زمان را به جلسه بیاورد. گفتم لیاقت نداریم که بیایند، اما یک نگاه و یک گوشه چشم به ما کنند، آنگاه همه کارها درست می‌شود. با گوشه چشمی این جلسه، جلسه نورانی می‌شود و جلسه از امام زمان می‌شود و جلسه مستجاب الدعوه می‌شود و رحمت خدا بر همه می‌آید.

امام زمان گفتند اگر مصیبت عموم ابوالفضل را بخوانید، من به مجلس می‌آیم. این اثبات هم شده است. خیلی‌ها در جلسه روضه ابوالفضل، امام زمان را دیده‌اند و امام زمان وعده داده که به جلسه بیاید و آمده است.

و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

پی نوشت

[۱] الاحزاب، ۷۱: «تا اعمال شما را به صلاح آورد و گناهانتان را بر شما ببخشد».

[۲] روضه المتقین، ج ۵، ص ۴۵۱؛ بحار الانوار، ج ۱۰۲، ص ۱۱۳.

[۳] من لا یحضره الفقیه، ج ۲، ص ۶۱۵.

[۴] الانبیاء، ۷۳: «و آنان را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما هدایت می‌کردند».

[۵] الفضائل (ابن شاذان)، ص ۱۲۸.

[۶] النساء، ۶۴: «و ما هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر آنکه به توفیق الهی از او اطاعت کنند. و اگر آنان وقتی به خود ستم کرده بودند، پیش تو می‌آمدند و از خدا آمرزش می‌خواستند و پیامبر [نیز] برای آنان طلب آمرزش می‌کرد، قطعاً خدا را توبه‌پذیر مهربان می‌یافتند».

[۷] المائدة، ۳۵: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا پروا کنید؛ و به او [توسل و] تقرب جوید».

[۸] بحار الانوار، ج ۲۵، ص ۲۳.

[۹] الاعراف، ۱۸۰: «و نام‌های نیکو به خدا اختصاص دارد، پس او را با آنها بخوانید».

[۱۰] الکافی، ج ۱، ص ۱۴۳.

[۱۱] الانسان، ۳۰: «و تا خدا نخواهد، [شما] نخواهید خواست.» و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

معاونت فرهنگی تربیتی

مرکز آموزش های غیرحضورى حوزه های علمیه خاوران

<http://vufarhangi.whc.ir>